

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/78/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821010060
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Kurák
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5821010060.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Kuráka a sudcov JUDr. Moniky Liptákovej a Mgr. Anny Mihálikovej, na neverejnom zasadnutí konanom 17. mája 2022 prejednal odvolania podané obžalovaným A. A., nar. XX.X.XXXX, prokurátorom a poškodenými J. A., Mgr. A. A., A. A. a J. A. proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 6T/16/2021 z 10.8.2021 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b), f), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 6T/16/2021 z 10.8.2021 v časti - vo výroku o treste a výroku o náhrade škody.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 6T/16/2021 z 10.8.2021 bol obžalovaný A. A. uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák. a prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že:

dňa 6.6.2020 v čase okolo 17.05 hod. viedol osobné motorové vozidlo značky Chevrolet Camaro. ev. č. KM 972 BJ po ceste číslo II/584 medzi obcami Oravský Biely Potok a Habovka, a to smerom na obec Habovka, okres Tvrdošín, pričom keď sa s vozidlom nachádzal v rovnom úseku cesty, po výjazde z pravotočivej zákruty, začal vozidlo zrýchľovať na rýchlosť 100 km/hod., kde počas uvedeného manévra prešiel s vozidlom do protismeru a tu čelne narazil do protiúdehu osobného motorového vozidla zn. Suzuki SX4. evidenčné číslo DK 682 BF s prívesným vozíkom. evidenčné číslo DK 501 YA, ktoré smerom na obec Oravský Biely Potok viedol ako vodič J. A., nar. XX.X.XXXX a spolujazdkyňa W. A., nar. XX.X.XXXX, pričom W. A. utrpela, okrem iných, devastačné poranenia, úrazovo-krvácavý šok, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahla, poškodený J. A., nar. XX.X.XXXX, utrpel zlomeninu IV. - VII. rebra vpravo bez posunu, reznú ranu na dlani pravej ruky a drobné rezné ranky s úlomkami skla na pravom predlaktí s dobou liečenia a obmedzenia v obvyklom spôsobe života 30 dní, čím porušil ustanovenia § 3 ods. 1, 2 písm. a), § 9 ods. 1 a § 16 ods. 1, 2 zákona číslo 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v platnom znení.

Za to mu súd podľa § 149 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák., § 36 písm. j), l) Tr. zák., § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody obžalovaného zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil obžalovanému trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 4 roky.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených J. A., nar. XX.X.XXXX v Z., trvale bytom E. XXXX/XX, B. D., Mgr. A. A., nar. X.X.XXXX v B. D., trvale bytom Y., Z. XXX, A. A., nar. XX.X.XXXX v B. D., trvale bytom B. D., M. G. č. XXXX/X, J. A., nar. XX.X.XXXX v B. D., trvale bytom E. XXXX/XX, B. D., odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Citovaný rozsudok okresného súdu nenadobudol právoplatnosť, pretože bol v zákonnej lehote napadnutý odvolaniami obžalovaného, prokurátora a poškodených J. A., Mgr. A. A., A. A. a J. A..

Obžalovaný podané odvolanie odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Martina Buriana písomným podaním doručeným okresnému súdu 12.10.2021, v ktorom uviedol nasledovné odvolacie argumenty:

„Proti Rozsudku, ktorý bol vyhlásený na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021, bolo zo strany obžalovaného a jeho obhajcu podané odvolanie, a to v časti výroku o treste, ktorého dôvody konkretizujeme týmto odôvodnením odvolania.

Úvodom si dovoľujem uviesť, že odvolanie smeruje voči výroku o treste, ktorým súd odsúdil obžalovaného podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona, § 41, ods. 1 Trestného zákona, § 38, ods. 3 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 36 písm. j), 1) Trestného zákona, § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov (a v nadväznosti na to aj voči výroku o zaradení obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia) a podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona súd obžalovanému uložil trest zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 4 roky. Odvolanie nesmeruje aj proti konaniu, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo.

Toto odôvodnenie odvolania podáva obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu, keďže je toho názoru, že súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov bez podmieneného odkladu jeho výkonu a zároveň trest zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 4 roky, je neprimeraný.

Súd v Rozsudku vo vzťahu k druhu a výmere trestu uvádza, že „v tejto súvislosti považuje súd za významné poukázať na závery znalca Ing. Jána Rabčana z odboru doprava cestná, ktorý v znaleckom posudku č. 35/2020 konštatoval, že k dopravnej nehode došlo tak, že obžalovaný prešiel celým svojím vozidlom do protismeru jazdného pruhu, v mieste zrážky malo jeho vozidlo rýchlosť 100 km/hod, najvyššia dovolená rýchlosť v danom úseku je 90 km/hod a prednou časťou vozidla narazil do prednej časti protiidúceho vozidla Suzuki SX4, ktoré viedol J. A.“

Obžalovaný si vo vzťahu k súdom tvrdenej rýchlosti jeho motorového vozidla dovoľuje uviesť, znalec nevedel jednoznačne stanoviť rýchlosť motorového vozidla, ktoré viedol obžalovaný, keďže v uvedenom znaleckom posudku je expressis verbis viackrát uvedené, že „v čase pred začiatkom zrýchľovania bola rýchlosť vozidla Chevrolet cca 90 km/h. V čase zrážky bola rýchlosť vozidla Chevrolet cca 100 km/h.“ Znalec teda nevedel s úplnou presnosťou verifikovať rýchlosť jazdy obžalovaného, a preto tvrdenie súdu, že „v mieste zrážky malo jeho vozidlo rýchlosť 100 km/hod.“, nie je správne.

Pokiaľ súd v Rozsudku s odkazom na ustanovenie § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. poukazuje na to, že obžalovaný so svojím motorovým vozidlom prešiel do protismeru, v tejto súvislosti je podľa názoru obžalovaného relevantné podotknúť, že do protismeru sa obžalovaný so svojím vozidlom dostal v dôsledku šmyku, ktorý viedol k natočeniu vozidla vľavo a jeho prechodu do protismeru. Obžalovaný so svojím vozidlom teda úmyselne do protismeru neprešiel a kolízia motorových vozidiel bola výsledkom nešťastnej nehody. Jeho ocitnutie sa v protismere teda nebolo dôvodom ani predbiehať motorové vozidlo jazdiace pred ním alebo akejsi riskantnej jazdy. Bezprostredne po nehode obžalovaný navyše aktívne konal, a to či už privolaním lekárskej pomoci, alebo poskytnutím pomoci posádke motorového vozidla, do ktorého svojím vozidlom narazil.

Z pohľadu adekvátnosti uloženého trestu súd v Rozsudku uvádza, že „pri určovaní druhu trestu bolo rozhodujúcim, že technickou príčinou vzniku nehody bola výlučne technika jazdy obžalovaného, ktorý začal zrýchľovať vozidlo až na rýchlosť 100 km/h, pričom počas zrýchľovania prešiel s vozidlom do protismeru, kde došlo k čelnej zrážke s vozidlom Suzuki.“

Obžalovaný k uvedenej argumentácii súdu uvádza, že jednak znalec nevedel s úplnou presnosťou verifikovať rýchlosť jazdy obžalovaného, t.j. nie je jednoznačne určené, že rýchlosť pred nehodou bola 100 km/h, a jednak dôvod, pre ktorý sa obžalovaný do protismeru so svojím vozidlom dostal, bol šmyk, ktorý viedol k natočeniu vozidla vľavo a jeho prechodu do protismeru. Obžalovaný so svojím vozidlom

teda úmyselne do protismeru neprešiel
nešťastnej nehody.

a kolízia motorových vozidiel bola výsledkom

Obžalovaný samozrejme žiadnym spôsobom nebagatelizuje následky svojho konania, ktorým pripravil o život človeka (práve naopak, tento čin úprimne ľutuje, plne si uvedomuje jeho fatálne následky a bude s touto traumou žiť do konca svojho života), avšak je toho názoru, že uložený trest je s akcentom na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, ktorá determinuje trestné konanie, neprimerane prísny.

Ako už bolo uvedené a preukázané na hlavnom pojednávaní, obžalovaný je otcom dvoch malých detí, z ktorých jedno má 2 a druhé 4 roky a je aj živiteľom rodiny, a teda v prípade, ak by bol obžalovanému právoplatne uložený trest odňatia slobody bez podmieneného odkladu jeho výkonu, došlo by k dlhodobému odlúčeniu detí od svojho otca a tiež odlúčeniu obžalovaného od jeho manželky, či iných členov jeho rodiny, čo by nekorešpondovalo s požiadavkou čo možno najmenšieho vplyvu trestu na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Uvedené by mohlo mať negatívny dopad na duševný rozvoj dvoch maloletých detí, ktoré sú navyše vo veku, v ktorom si začínajú budovať citové väzby ku svojim rodičom.

Ako správne súd uviedol v Rozsudku, obžalovaný doposiaľ nebol súdom prejednávaný a ani trestaný, nebol prejednávaný ani v priestupkovom konaní. Obžalovaný teda pred spáchaním trestného činu viedol riadny život a toto jeho konanie predstavuje excés z jeho riadneho života.

Obžalovaný však pred spáchaním trestného činu nielenže viedol riadny život, ale navyše svojim konaním aktívne pomáhal a finančne prispieval ľuďom v núdzi, so zdravotnými problémami, či zdravotným znevýhodnením, či ľuďom, ktorých postihlo životné nešťastie. Takéto jeho konanie je dôkazom jeho vysokej úcty k ľudskému životu a zdraviu, čo preukazuje vážny dopad skutku, ktorého sa dopustil, na jeho psychické zdravie s ohľadom na uvedenie si vlastnej morálnej zodpovednosti. Súd síce v Rozsudku poukazuje na jednotlivé dôkazy, ktoré preukazujú takéto filantropické a vysoko solidárne konanie obžalovaného, ktorý z vlastnej iniciatívy pomáhal (a naďalej aj pomáha) iným ľuďom, ktorí sú v ťažkej životnej situácii (koniec koncov, aj v priebehu tohto konania v rozsahu svojich možností uhradil, resp. zabezpečil uhradenie škody, ktorú svojim konaním spôsobil), avšak súd na ne nijako nereflektoval pri ukladaní trestu.

Podľa názoru obhajoby funkciu tak individuálnej a generálnej prevencie, ako aj sankčnej funkcie trestu, adekvátnym spôsobom zabezpečí uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom, nakoľko už samotný skutok a bremeno zodpovednosti zaň bude musieť niesť obžalovaný celý zvyšok svojho života, čoho si je v plnom rozsahu vedomý a toto má už v súčasnej dobe závažný dopad na jeho psychické zdravie, čo demonštrujú aj predložené lekárske správy. Obžalovaný trpí posttraumatickou stresovou poruchou a do dnešného dňa sa nevie psychicky vyrovnáť s následkami inkriminovanej dopravnej nehody (negatívny dopad následkov dopravnej nehody na duševné zdravie preukazujú jednotlivé lekárske správy, ktoré obžalovaný v konaní predložil ako dôkaz). Obžalovaný spáchanie trestného činu úprimne ľutuje. Aj samotná sudkyňa Okresného súdu Námestovo uviedla, že zo strany obžalovaného mala preukázané, že trestný čin úprimne ľutuje. Negatívny dopad celého trestného konania, ale predovšetkým tragického následku dopravnej nehody bol na obžalovanom zreteľný aj na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021 na Okresnom súde Námestovo, ktoré obžalovaný celé preplakal a bol značne rozrušený.

Dôkaz: navrhujeme pripojiť a prehrať zvukový záznam z hlavného pojednávania zo dňa 10.08.2021 na Okresnom súde Námestovo

Trest odňatia slobody bez podmieneného odkladu jeho výkonu by mal byť prostriedkom ultima ratio v prípade, ak by iné druhy trestu nemohli splniť svoj účel. Podľa názoru obžalovaného sú v jeho prípade kumulatívne splnené všetky podmienky, aby súd mohol výkon trestu odňatia v zmysle § 49 Trestného zákona podmienne odložiť, nakoľko s prihliadnutím na doterajší život obžalovaného a prostredie, v ktorom žije a pracuje, ako aj na okolnosti prípadu, máme za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný. Ako už bolo v konaní preukázané, obžalovaný dobrovoľne aktívne participuje na pomoci osobám v núdzi, iniciatívne sa snaží podávať pomocnú ruku ľuďom, ktorí to potrebujú (ako už je spomenuté v tomto podaní, obžalovaný pomáhal iným ľuďom aj pred spáchaním skutku, aj po jeho spáchaní). Aj z tohto pohľadu je jeho pobyt na slobode pre spoločnosť prospešnejší, ako jeho prípadné situovanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Vo vzťahu k zákonným podmienkam možností podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody si dovoľujem poukázať aj na konštantnú súdnu judikatúru, v zmysle ktorej „za "okolnosti prípadu" v zmysle § 58 ods. 1 písm. a) TZ treba považovať okolnosti, ktoré charakterizujú posudzovaný čin a jeho spoločenskú závažnosť, najmä spôsob jeho vykonania, následky, mieru zavinenia páchatel'a, situáciu, za ktorej došlo k jeho spáchaniu. Pri úvahe, či okolnosti prípadu v konkrétnej veci vylučujú podmiennečný

odklad výkonu trestu odňatia slobody, nemožno izolovane hodnotiť len jednu okolnosť, ktorá svedčí v neprospech obvineného, ale túto okolnosť treba posudzovať so všetkými ďalšími okolnosťami, ktoré charakterizujú spáchaný skutok. Ťažký následok dopravnej nehody (smrť poškodeného) zavinený z neobľúbivosti, sám osebe nevylučuje možnosť použitia ustanovenia § 58 ods. 1 písm. a) TZ, pokiaľ ďalšie okolnosti charakterizujúce skutok a osobu páchatel'a znižujú stupeň spoločenskej nebezpečnosti spáchaného trestného činu.“ (V 11/1987)

Pokiaľ teda súd v Rozsudku akcentuje, že následkom spáchaného trestného činu bola smrť osoby (čo samozrejme obžalovaného mimoriadne mrzí a bude si to vyčítat' do konca života), tak vzhľadom aj na vyššie uvedené nemožno túto okolnosť pri ukladaní trestu hodnotiť izolovane a priorizovať ju, ale práve naopak, treba ju hodnotiť v kumulácii s ostatnými okolnosťami prípadu, či osobou páchatel'a. Ako už je uvedené v tomto podaní, obžalovaný sa so svojim motorovým vozidlom dostal do protismeru v dôsledku šmyku, t.j. nie úmyselne. Samotnej dopravnej nehode bezprostredne nepredchádzala akási bezohľadná, či riskantná jazda obžalovaného. Čo sa týka osoby obžalovaného, súd na základe vykonaného dokazovania o osobe obžalovaného zistil, že tento má na verejnosti slušné správanie a vystupovanie, do konfliktu so spoluobčanmi neprichádza, doposiaľ nebol súdom prejednaný a ani trestaný, nebol prejednaný ani v priestupkovom konaní. Obžalovaný pred spáchaním trestného činu nielenže viedol riadny život, ale navyše svojim konaním aktívne pomáhal a finančne prispieval ľuďom v núdzi (a naďalej aj pomáha a prispieva), so zdravotnými problémami, či zdravotným znevýhodnením, či ľuďom, ktorých postihlo životné nešťastie.

Aj z tohto pohľadu je relevantné spomenúť závery súdnej praxe, podľa ktorej z hľadiska posúdenia možnosti nápravy obvineného má veľký význam celkový spôsob života a správanie obvineného pred spáchaním trestného činu a jeho postoj k spáchanému trestnému činu. (R 23/1967). Zároveň si dovoľujem vysloviť právny názor, že všetky analogické prípady by mali súdy riešiť v súlade s princípom právnej istoty a predvídateľnosti práva ako imanentných súčastí právneho štátu. Súdy vo svojej konštantnej rozhodovacej praxi za spáchanie trestného činu, ktorý je obžalovanému kladený za vinu, páchatel'om primárne výkon trestu odňatia slobody podmienne odkladajú.

Inak tomu nebolo ani v jednotlivých prípadoch mediálne známych osobností, ktoré mali spôsobiť smrť tretím osobám v dôsledku jazdy automobily, v mnohých prípadoch dokonca ešte aj na prechode pre chodcov. Môžem spomenúť nedávny prípad aktuálneho špeciálneho prokurátora - B. P., či bývalého poslanca NR SR K. A., známych hercov K. S., U. D., A. P., B. O. - G., B. D., či mnohých iných. Práve prípad posledne menovanej v poslednej dobe výrazne rezonuje v médiách. Podľa mediálne dostupných informácií bol v trestnej veci obvinenej pani B. D. Okresným súdom Bratislava II vydaný Trestný rozkaz zo dňa 28.7.2021, ktorým bol obvinenej uložený trest odňatia slobody dva roky a sedem mesiacov s podmienne odkladom v trvaní štyroch rokov. Súčasne jej bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na obdobie šesť rokov. Ako sa obžalovaný mohol v médiách dočítať, obvinená B. D. ani len neprejavila ľútosť nad svojím konaním a neospravedlnila sa pozostalým. Poškodenú navyše zrazila na prechode pre chodcov, po náraze zostala sedieť vo svojom motorovom vozidle a neposkytla jej pomoc, ani neprivolala záchranú službu. A aj napriek tomu jej súd výkon trestu odňatia slobody podmienne odkložil. Naproti tomu obžalovaný po nehode poskytol poškodeným prvú pomoc, privolal lekársku pomoc, ospravedlnil sa rodine pozostalej, spolupracoval pri vyšetrovaní, ku skutku sa sám priznal a skutok úprimne oľutoval, nahradil, resp. zabezpečil nahradenie škody, nemajetkovej ujmy vo výške 57 000,- €, a pod. A aj napriek tomu mu nebol výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienne odkložený.

Rozhodovacia línia, pri ktorej sa primárne podmienne odkladá výkon trestu odňatia slobody za obdobné trestné činy, zastáva aj samotný Okresný súd Námestovo, ktorý pri takýchto trestných činoch prioritne ukladá trest odňatia slobody s podmienne odkladom jeho výkonu, pričom z hľadiska exemplifikácie uvediem napr. rozsudok zo dňa 15.01.2015 so sp. zn. 6T/146/2014, rozsudok zo dňa 02.10.2018 so sp. zn. 6T/74/2018, alebo rozsudok zo dňa 09.10.2018 so sp. zn. 6T/81/2018. Pri vymenovaných rozsudkoch Okresného súdu Námestovo sa navyše jedná o totožnú sudkyňu (resp. aj prokurátora), ktoré rozhodovala v týchto konaniach, ako aj v konaní vedenom proti obžalovanému. Podobne tak aj Krajský súd v Žiline zvykne ukladať páchatel'om obdobných trestných činov na úseku dopravy s následkom smrti trest odňatia slobody s podmienne odkladom jeho výkonu, pričom pre ilustráciu uvediem napr. rozsudok zo dňa 11.04.2019, sp. zn. 3To/6/2019, rozsudok zo dňa 21.08.2018, sp. zn. 1To/54/2018, či rozsudok zo dňa 20.11.2018, sp. zn. 1To/94/2018. Podľa článku 1 ods. 1 Ústavy SR Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Princíp právnej istoty je v právnom poriadku implicitne zakotvený v článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vyjadruje požiadavku na jasnosť, zrozumiteľnosť a predvídateľnosť právnych

noriami, predvídateľnosť postupu orgánov verejnej moci, ochranu práv nadobudnutých v dobrej viere a zákaz retroaktivity právnych noriem.

Doktrína legitímneho očakávania je doktrínou verejného práva, ktorá spočíva v tom, že súkromná osoba, ako účastník právneho vzťahu, má voči orgánu verejnej moci isté odôvodnené očakávania. Tieto odôvodnené očakávania sa vzťahujú na postup orgánu verejnej moci, prípadne rozhodnutie tohto orgánu. Postup orgánu verejnej moci totiž musí byť predvídateľný (vzhľadom na právnu úpravu) a orgán nemôže v skutkovo podobných prípadoch rozhodovať rozdielne. Judikatúra Slovenskej republiky definuje legitímne očakávania ako kategóriu právnej istoty, ktorej účelom je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS16/06).

V zmysle judikatúry totiž môže štát (aj prostredníctvom svojich orgánov) vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou zmenou pravidiel, na ktoré sa súkromné osoby spoliehali, porušiť legitímne očakávania účastníkov (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 10/04-27). Súkromná osoba, ako účastník právneho vzťahu, totiž nie je v rovnocennom postavení ako orgán verejnej moci. Náhla zmena pravidiel v sfére verejného práva je totižto zásahom, ktorý je schopný výrazne ovplyvniť práva súkromnej osoby. Orgán verejnej moci musí vo vzťahu k účastníkom konania postupovať predvídateľným, čitateľným spôsobom, a to vzhľadom na očakávania, ktoré voči tomuto orgánu účastník má. Očakávania účastníkov musia byť opodstatnené, a to buď vzhľadom na platnú právnu úpravu alebo na postup orgánov verejnej moci v podobných prípadoch. a

V tejto súvislosti treba v prvom rade zdôrazniť, že materiálny právny štát stojí mimo iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo (rozhodnutie Najvyššieho súdu 2MCdo/1/2015). a

S akcentom na vyššie definovaný princíp právnej istoty si obžalovaný dovoľuje vysloviť dôvodný záver, že Okresný súd Námestovo sa odklonil od rozhodovacej línie a zaužívanej praxe súdov (tiež aj svojej rozhodovacej praxe) v obdobných prípadoch. V súdnej veci navyše rozhodovala sudkyňa Okresného súdu Námestovo, ktorá vo vyššie citovaných rozhodnutiach (na ktoré obžalovaný poukázal v súvislosti s porušením princípu právnej istoty) páchatelom obdobných trestných činov výkon trestu odňatia slobody podmienienečne odložila.

Podľa názoru obžalovaného je neprimerane prísny nielen uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov bez podmienienečného odkladu jeho výkonu, ale aj uložený trest zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 4 roky, a to vzhľadom na jeho osobu, keďže pred spáchaním skutku viedol riadny život (a to aj v pozícii účastníka cestnej premávky), ako aj na okolnosti prípadu.

V kontexte uvedených skutkových a právnych skutočností obžalovaný navrhuje, aby odvolací súd napadnutý Rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zrušil vo výroku o treste odňatia slobody a sám rozhodol tak, že uloží obžalovanému trest odňatia slobody na dolnej hranici (prihliadnuc na jej zníženie per analogiam podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona) s podmienienečným odkladom jeho výkonu na odvolacím súdom stanovenú primeranú dobu s tým, aby odvolací súd súčasne zrušil aj výrok o zaradení obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia a aby zrušil Rozsudok aj v časti uloženia trestu zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 4 roky a aby mu namiesto toho uložil trestu zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere na dolnej zákonnej hranici tohto trestu, alebo aby vo veci podľa svojho uváženia inak spravodlivo rozhodol.“

Prokurátor podané odvolanie odôvodnil písomným podaním doručeným okresnému súdu 26.10.2021, v ktorom uviedol nasledovné odvolacie argumenty:

„Voči uvedenému rozsudku Okresného súdu Námestovo, čo do výroku o treste, bolo prokurátorom zahlásené odvolanie ihneď po jeho vyhlásení, a to v neprospech obžalovaného.

S predmetným rozsudkom sa možno stotožniť čo sa týka výroku o uznaní viny, kde toto plne zodpovedá prijatému vyhláseniu obžalovaného a vykonanému dokazovaniu. Nemožno sa však stotožniť s výrokom o treste, kde tento považujeme za veľmi mierny a v rozpore s podmienkami individuálnej a generálnej prevencie.

Súd v odôvodnení rozsudku rozpísal úvahy, ktorými bol vedený pri ukladaní druhu a výmery trestu. Súd, vzhľadom na vyhlásenie viny zo strany obžalovaného, ktoré súd prijal, postupoval postupom podľa § 39 odsek 2 písmeno d), odsek 4 Trestného zákona.

S uvedeným postupom súdu sa však nestotožňujeme, máme za to, že samotné vyhlásenie viny nemôže spôsobovať a nespôsobuje povinnosť súdu postupovať automaticky podľa vyššie označených ustanovení § 39 Trestného zákona. Podotýkame, že v danom prípade bolo obžalovanému zo strany prokuratúry, v rámci konania o dohode o vine a treste, ponúknuté uzavretie konkrétnej dohody, čo však obžalovaný, využíjúc svoje právo, neakceptoval. V danom prípade, teda vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, keď poškodení sa žiadnou mierou, ani minimálnou, nepodieľali na vzniku dopravnej nehody, ktorá mala za následok jedno absolútne zbytočné úmrtie a jedno ublíženie na zdraví na strane poškodených, a naopak, celá miera zavinenia spočíva jedine na strane obžalovaného, bolo namieste tomuto uložiť úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody minimálne v polovici zákonom stanovenej trestnej sadzby so zaradením pre jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia a rovnako uloženie trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v polovici trestnej sadzby. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby odvolací súd v danej veci zrušil odvolaním napadnutý výrok o treste a súčasne uložil obžalovanému primeraný úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody so zaradením obžalovaného pre jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia za súčasného uloženia zákonného trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu.“

Poškodení J. A., Mgr. A. A., A. A. a J. A. odvolanie odôvodnili prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu JUDr. Jozefa Škerdu písomným podaním doručeným okresnému súdu 29.9.2021. V odvolaní uviedli:

„Poškodení sú však toho názoru, že okresný súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného A. A. o vine, nepostupoval v súlade s § 257 ods. 8 Trestného poriadku, keď vôbec nevykonával dôkazy súvisiace s výrokom o náhrade škody. Pritom splnomocnenec poškodených na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021 navrhol prečítať z prípravného konania časti výpovedí poškodených, ktorí sa vyjadrovali k životu pred dopravou nehodou a po dopravnej nehode, t.j. časti výpovedí vzťahujúce sa práve k uplatnenému nároku poškodených na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy. Okresný súd však tento návrh splnomocnenca poškodených odmietol. Pritom tieto dôkazy mohol okresný súd vykonať priamo na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021 bez toho, aby bolo potrebné nariaďovať ďalšie pojednávanie a vykonávať ďalšie úkony zo strany súdu.

Poškodení majú za to, že okresný súd mal vykonať dokazovanie vo vzťahu k výroku o náhrade škody titulom nemajetkovej ujmy, a to prečítaním časti výpovedí poškodených z prípravného konania, ktorí sa vyjadrovali k životu pred dopravou nehodou a po dopravnej nehode a až následne mal posúdiť či má dostatok dôkazov k rozhodovaniu o náhrade škody vrátane jej výšky.

Poškodení zdôrazňujú, že v konaní si riadne a včas uplatnili nároky na náhradu na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla v dôsledku smrti blízkeho rodinného príslušníka W. A.. Poškodení sú presvedčení, že práve v takýchto prípadoch by mal súd postupovať citlivo a rozhodnúť o ich nárokoch už v rámci trestného konania, aby ďalšími súdnymi konaniami nedochádzalo k zvyšovaniu ich traumy ďalším pripomínaním si tejto smutnej udalosti.

V tejto súvislosti poškodení poukazujú na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 1To/10/2011 zo dňa 22.01.2011, v ktorom krajský súd konštatoval:

„Po preskúmaní spisu krajský súd zistil, že výrok rozsudku, ktorým podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd prvého stupňa odkázal poškodených Ž.T. a M.T. s nárokom „na náhradu škody“ na občianske súdne konanie, nezodpovedá stavu veci a zákonu.

V prvom rade treba uviesť, že v trestnom konaní si poškodení Ž.T. a M.T. - rodičia nebohého M.T. neuplatnili náhradu škody, ale si riadne a včas uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do ich súkromia a rodinného života, ku ktorému došlo smrťou ich syna v dôsledku protiprávneho konania obžalovaného.

Vzhľadom na definíciu pojmu škoda (§ 46 ods. 1 Tr. por.) povinnosť rozhodnúť o jej náhrade v odsudzujúcom rozsudku, ak bol jej nárok riadne uplatnený, sa vzťahuje na škodu majetkovú, morálnu aj inú, aj na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že pojem „morálna škoda“ vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému úmyselným násilným trestným činom treba v prípade smrti (napr. aj znásilnenia, sexuálneho násillia, poškodenia dobrého mena pri krivom obvinení) vykladať v súlade s výkladom pojmu „nemajetková ujma“ v občianskom konaní.

...

Pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní je nutné rešpektovať hmotnoprávne ustanovenia osobitných predpisov, na ktorých je uplatnený nárok založený a ktorými sa tiež aj riadi. Tieto predpisy špecificky upravujú vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, spôsob náhrady. Potom aj pri rozhodovaní o neoprávnených zásahoch do osobnostných práv a právnych prostriedkoch nápravy sa rozhoduje podľa § 11 Občianskeho zákonníka a nasl. (ďalej len OZ).

...

S poukazom na vyššie uvedené je potrebné uzavrieť, že ustanovenia § 11 a nasl. OZ poskytujú právny základ nároku na náhradu nemajetkovej - imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodiny, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne.

...

Krajský súd dospel k záveru, že konaním obžalovaného, ktorým naplnil skutkovú podstatu zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák., došlo k neoprávnenému zásahu do práva poškodených Ž.T. a M.T. - rodičov nebohého poškodeného M.T. na ochranu osobnosti, konkrétne k zásahu do práva na súkromie, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby, ktorému poskytuje ochranu § 11 OZ. Treba zdôrazniť, že rodinný život zahrňuje okrem iného vzťahu medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi (deťmi, rodičmi, prarodičmi) bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. V posudzovanom prípade tento zásah predstavovaný smrťou dieťaťa poškodených krajský súd videl mimoriadne významným, veľmi hlbokým a nereparovateľným.

Odvolačný súd mal v trestnom konaní jednoznačne a nepochybne preukázané, že poškodení Ž.T. a M.T. s nebohým M.T. tvorili plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, bez akýchkoľvek patologických čŕt. Z výpovede Ž.T. vyplynulo, že nebohý syn mal s nimi dobrý vzťah, keď ho potrebovali, bol vždy poruke, chodieval na rodinné stretnutia, mal veľmi dobrý vzťah k ich staršiemu synovi a dcére, aj k synovcom, pomáhal celej rodine. V starobe by im bol nápomocný, vedel by sa o nich postarať. Jeho smrťou stratili oporu v starobe (č.l. 318). Uvedené skutočnosti potvrdila aj svedkyňa Mgr. D.S. - sestra Ž.T.. Podľa názoru odvolacieho súdu tragická smrť ich syna pri konflikte, ktorý zaviniol obžalovaný, zásadným spôsobom do ich života zasiahla a nenávratne popretŕhala doterajšie silné citové väzby, v dôsledku čoho poškodení stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život so svojím synom a sú o vzťah k dieťaťu, ako najbližšiemu rodinnému príslušníkovi, ochudobnení. Zároveň utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva, šoku zo smrti svojho dieťaťa. Podľa názoru odvolacieho súdu žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 OZ by v danom prípade nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane obidvoch poškodených, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo porušené takto zisteným zásahom s neodstrániteľnými následkami. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že na rozhodnutie o náhrade nemajetkovej ujmy nie je potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie. Krajský súd pri určení peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný smrteľný následok vzniknutý v dôsledku protiprávneho konania obžalovaného, ako aj na dôsledky, ktoré smrť syna vyvolala u samotných poškodených. V tejto súvislosti treba poznamenať, že účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať poškodeným stratu syna. Účelom finančného zadosťučinenia je do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy poškodených smrťou syna vyvolané. Preto krajský súd na tento účel považoval sumu 10.000,- Eur za primeranú. Odvolací súd tak rozhodol v úmysle hľadať a nájsť spravodlivosť pre tých, ktorým ostali už len spomienky na svojho syna. Treba tiež pripomenúť, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy nie je ani len pokusom finančne ohodnotiť ľudský život. Pri úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd nemohol neprihliadať na to, že je viazaný výškou uplatneného nároku, a preto nemohol poškodeným priznať viac, ako si uplatnili. Poškodení sú toho názoru, že ak by okresný súd vykonal splnomocnencom poškodeným navrhnutý dôkaz (prečítanie časti výpovedí poškodených z prípravného konania), dospel by k záveru, že sú splnené podmienky aj pre rozhodnutie na priznanie nemajetkovej ujmy poškodeným, ktorí si ju riadne a včas uplatnili.

Konaním obžalovaného A. A., ktorým naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví a prečinu usmrtenia došlo nepochybne k neoprávnenému zásahu do práva poškodených na ochranu osobnosti, konkrétne k zásahu do práva na súkromie, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby, ktorému poskytuje ochranu § 11 Občianskeho zákonníka. V posudzovanom prípade je tento zásah predstavovaný smrťou W. A., manželky poškodeného J. A. a matky poškodených Mgr. A. A., A. A. a J. A.. Náhla smrť manžela a otca spôsobila poškodeným veľkú

psychickú traumu a stále pretrvávajúcu bolesť. Poškodeným teda vznikla tak závažná ujma, ktorú nie je možné nijakým spôsobom reparovať.

Poškodení majú za to, že uplatnená suma 25 000,- EUR v prípade manžela alebo jej W. A., resp. 20 000,- EUR v prípade detí alebo jej, z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zodpovedá aj rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu v obdobných prípadoch. V tejto súvislosti poškodení poukazujú napr. na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 1To/17/2016 zo dňa 22.03.2016. Rozsudkom sp.zn. 1To/17/2016 Krajský súd v Žiline uložil obžalovanému, ktorý svojím konaním naplňajúcim základné znaky skutkovej podstaty prečinu usmrtenia spôsobil smrť pri dopravnej nehode, povinnosť nahradiť poškodenej dcére nebohého nemajetkovú ujmu vo výške 30 000,- EUR.

Keďže poškodenému J. A. bola zo strany poisťovne AXA z titulu nemajetkovej ujmy už uhradená suma 18 000,- EUR a poškodeným Mgr. A. A., A. A. a J. A. suma po 13 000,- EUR, poškodení navrhujú, aby odvolací súd zaviazal obžalovaného A. A. nahradiť im každému z titulu nemajetkovej ujmy ešte sumu po 7 000,- EUR. Pritom obžalovaný na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021 uviedol, že súhlasí s tým, aby bol zaviazaný k náhrade škody poškodeným vo výške po 7 000,- EUR.

Na základe uvedených skutočností preto poškodení žiadajú, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku zrušil vo výroku, ktorým súd odkázal poškodených J. A., Mgr. A. A., A. A. a J. A. s ich nárokom na náhradu škody na civilný proces a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, aby odvolací súd zaviazal obž. A. A. nahradiť manželovi usmrtenej W. A. poškodenému J. A. nemajetkovú ujmu vo výške 7 000,- EUR a deťom usmrtenej W. A. poškodeným Mgr. A. A. nemajetkovú ujmu vo výške 7 000,- EUR, J. A. nemajetkovú ujmu vo výške 7 000,- EUR a A. A. nemajetkovú ujmu vo výške 7 000,- EUR.“

Obžalovaný sa k odvolaniu poškodených vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu 13.10.2021 nasledovne:

„Poškodení majú za to, že „okresný súd mal vykonať dokazovanie vo vzťahu k výroku o náhrade škody titulom nemajetkovej ujmy, a to prečítaním časti výpovedí poškodených z prípravného konania...“. S uvedeným názorom sa podľa názoru obžalovaného nemožno stotožniť, a preto možno Rozsudok považovať vo výroku, ktorým odkázal poškodených podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku s nárokom na náhradu škody na civilný proces, za vecne správny.

Z dikcie ustanovenia § 288 ods. 1 Trestného poriadku je zrejmé, že rozhodnutie okresného súdu je vo výroku, ktorým odkázal poškodených podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku s nárokom na náhradu škody na civilný proces, zákonne konformné, nakoľko jednak podľa výsledkov dokazovania zrealizovaného na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021 nebol podklad na vyslovenie povinnosti na náhradu škody, jednak by bolo treba na rozhodnutie o povinnosti na náhradu škody vykonať ďalšie dokazovanie a jednak toto dokazovanie by vzhľadom na charakter skutku, ktorý je obžalovanému kladený za vinu (pri ktorom nie je relevantné stanoviť výšku spôsobenej škody) presahuje potreby trestného stíhania a predĺžilo by ho.

Na základe uvedeného obžalovaný navrhuje, aby odvolací súd odvolanie poškodených zamietol.“

K odvolaniu prokurátora sa obžalovaný vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu 26.11.2021 nasledovne:

Okresná prokuratúra Námestovo vo svojom podaní uvádza, že trest uložený obžalovanému považuje za „veľmi mierny a v rozpore s podmienkami individuálnej a generálnej prevencie.“

S uvedeným názorom sa nemožno stotožniť, keďže podľa obžalovaného je uložený trest, naopak, neprimerane prísny a navyše aj v príkrom rozpore s recentnou súdnou judikatúrou (a dokonca aj v rozpore s rozhodovacou praxou tej istej sudkyne, či prokuratúry).

Obžalovaný samozrejme žiadnym spôsobom nebagatelizuje následky svojho konania, ktorým pripravil o život človeka (práve naopak, tento čin úprimne ľutuje, plne si uvedomuje jeho fatálne následky a bude s touto traumou žiť do konca svojho života), avšak je toho názoru, že uložený trest je s akcentom na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, ktorá determinuje trestné konanie, neprimerane prísny.

Ako už bolo uvedené a preukázané na hlavnom pojednávaní, obžalovaný je otcom dvoch malých detí, z ktorých jedno má 2 a druhé 4 roky a je aj živiteľom rodiny, a teda v prípade, ak by bol obžalovanému právoplatne uložený trest odňatia slobody bez podmieneného odkladu jeho výkonu, došlo by k dlhodobému odlúčeniu detí od svojho otca a tiež odlúčeniu obžalovaného od jeho manželky, či iných členov jeho rodiny, čo by nekorešpondovalo s požiadavkou čo možno najmenšieho vplyvu trestu na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Uvedené by mohlo mať negatívny dopad na duševný rozvoj dvoch maloletých detí, ktoré sú navyše vo veku, v ktorom si začínajú budovať citové väzby ku svojim rodičom.

Ako správne súd uviedol v napadnutom rozsudku, obžalovaný doposiaľ nebol súdom prejednávaný a ani trestaný, nebol prejednávaný ani v priestupkovom konaní. Obžalovaný teda pred spáchaním trestného činu viedol riadny život a toto jeho konanie predstavuje neúmyselný exces z jeho riadneho života.

Obžalovaný však pred spáchaním trestného činu nielenže viedol riadny život, ale navyiac svojím konaním aktívne pomáhal a finančne prispieval ľuďom v núdzi, so zdravotnými problémami, či zdravotným znevýhodnením, či ľuďom, ktorých postihlo životné nešťastie. Takéto jeho konanie je dôkazom jeho vysokej úcty k ľudskému životu a zdraviu, čo preukazuje vážny dopad skutku, ktorého sa dopustil, na jeho psychické zdravie s ohľadom na uvedenie si vlastnej morálnej zodpovednosti

Podľa názoru obhajoby funkciu tak individuálnej a generálnej prevencie, ako aj sankčnej funkcie trestu, adekvátnym spôsobom zabezpečí uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom, nakoľko už samotný skutok a bremeno zodpovednosti zaň bude musieť niesť obžalovaný celý zvyšok svojho života, čoho si je v plnom rozsahu vedomý a toto má už v súčasnej dobe závažný dopad na jeho psychické zdravie, čo demonštrujú aj v konaní predložené lekárske správy. Obžalovaný trpí posttraumatickou stresovou poruchou a do dnešného dňa sa nevie psychicky vyrovnáť s následkami inkriminovanej dopravnej nehody (negatívny dopad následkov dopravnej nehody na duševné zdravie preukazujú jednotlivé lekárske správy, ktoré obžalovaný v konaní predložil ako dôkaz). Negatívny dopad celého trestného konania, ale predovšetkým tragického následku dopravnej nehody bol na obžalovanom zreteľný aj na hlavnom pojednávaní dňa 10.08.2021 na Okresnom súde Námestovo, ktoré obžalovaný celé preplakal a bol značne rozrušený. V dôsledku uvedeného je zrejmé, že už len samotný skutok a jeho následky zabezpečujú požiadavku individuálnej prevencie. Obžalovaný má navyše od spáchania skutku veľkú traumu a rešpekt zo šoférovania (čím sa mu výrazne znížil komfort jeho pracovného a osobného života, keďže primárne využíva k transferu pomoc iných osôb), nakoľko má stále pred očami inkriminovanú dopravnú nehodu.

V ďalšom Okresná prokuratúra Námestovo vyjadruje nesúhlas s postupom podľa § 39 ods. 2, písm. d), ods. 4 Trestného zákona. Ani s týmto stanoviskom sa nemožno podľa názoru obžalovaného stotožniť. Obžalovaný má za to, že na jeho prípad bolo možné pri ukladaní trestu lege artis aplikovať ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, a to s poukazom na stanovisko Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.06.2017, sp. zn. Tpj 55/2016. A priori je namieste, aby bola prípustná aplikácia uvedených ustanovení Trestného zákona aj pri uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže na rozdiel od uznania viny v rámci konania o dohode o vine a treste obžalovaný učiní vyhlásenie, že je vinný zo spáchania skutku bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predikované rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. A navyše právnym následkom takéhoto vyhlásenia sú účinky definované v § 257 ods. 5 a ods. 8 Trestného poriadku, t.j. neodvolateľnosť takéhoto vyhlásenia, nevykonanie dokazovania v rozsahu uznanej viny a obmedzenie opravného prostriedku v tomto rozsahu na dovolanie pre závažné porušenie práva na obhajobu. Teda keďže ide pri uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bez garancie predpokladu určitého (pre obžalovaného priaznivého) rozhodnutia o treste, možnosť mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia.

Na margo uvedeného právneho názoru Najvyšší súd SR dokonca v rozhodnutí zo dňa 23.10.2019, sp. zn. 3To/2/2019 konštatoval, že „v zmysle vyššie uvedeného, už samotné priznanie viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku možno považovať za okolnosť prípadu podľa § 39 ods. 1 Trestného poriadku. Obžalovaný priznaním viny (§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) významným spôsobom „uľahčuje“ prácu prokurátorovi a súdu v ďalšom procesnom postupe,..."

Okresná prokuratúra Námestovo vo svojom podaní uvádza, že v „danom prípade bolo obžalovanému zo strany prokuratúry, v rámci konania o dohode o vine a treste, ponúknuté uzavretie konkrétnej dohody, čo však obžalovaný, využijúc svoje právo, neakceptoval“.

Obžalovaný uvádza, že Okresná prokuratúra Námestovo pravdepodobne účelovo vo svojom podaní neuviedla aj výšku trestu, ktorá bola obžalovanému zo strany prokurátora v rámci konania o dohode o vine a treste „ponúknutá“, a síce úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov bez možnosti podmieneného odkladu jeho výkonu a zároveň trest zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 4 rokov. T.j. trest identický, aký mu bol následne uložený rozsudkom súdu. Je a priori zrejmé, prečo obžalovaný odmietol uzatvoriť dohodu o vine a treste v navrhovaných intenciách. Takto navrhovaný trest totiž možno nielen podľa názoru obžalovaného, ale aj súdnej praxe, považovať za neprimeraný a prísny a evidentne vybočuje z medzí aplikačnej praxe. Na druhej strane je však pozoruhodné a zvláštne, prečo samotný prokurátor, ktorý v rámci tzv. dohodovacieho konania navrhoval obžalovanému uložiť trest rovnaký, aký mu bol následne uložený rozsudkom súdu, považuje teraz takýto trest za neprimerane mierny, keďže voči výroku o treste podal odvolanie v neprospech obžalovaného z dôvodu, že uložený trest je neprimeraný a žiada uložiť trest prísnejší.

Vo vzťahu k neprimeranosti trestu, ktorý bol obžalovanému uložený, obhajoba vo svojom písomnom odôvodnení odvolania poukázala okrem iného aj na princíp právnej istoty a predvídateľnosti práva ako imanentných súčastí právneho štátu. Súdny vo svojej konštantnej rozhodovacej praxi za spáchanie trestného činu, ktorý je obžalovanému kladený za vinu, páchatelom primárne výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odkladajú, ako tomu bolo napr. aj v jednotlivých prípadoch mediálne známych osobností, ako je uvedené v písomnom odôvodnení odvolania obžalovaného.

Avšak čo je mimoriadne dôležité, rozhodovacia línia, pri ktorej sa primárne podmiennečne odkladá výkon trestu odňatia slobody za spáchané obdobné trestné činy, zastáva aj samotný Okresný súd Námestovo (či Okresná prokuratúra Námestovo), ktorý pri takýchto trestných činoch prioritne ukladá trest odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu, pričom z hľadiska exemplifikácie uvediem napr. rozsudok zo dňa 15.01.2015 so sp. zn. 6T/146/2014, rozsudok zo dňa 02.10.2018 so sp. zn. 6T/74/2018, alebo rozsudok zo dňa 09.10.2018 so sp. zn. 6T/81/2018. Pri vymenovaných rozsudkoch Okresného súdu Námestovo sa navyše jedná o totožnú sudkyňu, ktoré rozhodovala v týchto konaniach, ako aj v konaní vedenom proti obžalovanému. Podobne tak aj Krajský súd v Žiline zvykne ukladať páchatelom obdobných trestných činov na úseku dopravy s následkom smrti trest odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu, pričom pre ilustráciu uvediem napr. rozsudok zo dňa 11.04.2019, sp. zn. 3To/6/2019, rozsudok zo dňa 21.08.2018, sp. zn. 1To/54/2018, či rozsudok zo dňa 20.11.2018, sp. zn. 1To/94/2018.

S akcentom na princíp právnej istoty si obžalovaný dovoľuje vysloviť dôvodný záver, že Okresný súd Námestovo sa odklonil od rozhodovacej línie a zaužívanej praxe súdov (tiež aj svojej rozhodovacej praxe) v obdobných prípadoch. V súdnej veci navyše rozhodovala sudkyňa Okresného súdu Námestovo, ktorá vo vyššie citovaných rozhodnutiach (na ktoré obžalovaný poukázal v súvislosti s porušením princípu právnej istoty) páchatelom obdobných trestných činov výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložila.

Vo vzťahu k „neprimeranosti“ uloženého trestu odňatia slobody prokurátor vo svojom podaní poukazuje aj na následky skutku, a síce úmrtie osoby, si obžalovaný dovoľuje uviesť, že predsa už samotná skutková podstata trestného činu usmrtienia podľa § 149 Trestného zákona ako obligatórny predpoklad jej naplnenia, predpokladá spôsobenie smrti, a teda nie je možné na tento následok prihliadať pri ukladaní trestu.

Obžalovaný teda s poukazom na zásadu ne bis in idem zastáva názor, že pri výške trestu za spáchanie trestného činu usmrtienia podľa § 149 Trestného zákona, by sa nemalo prihliadať na spôsobenie smrti ako na okolnosť podmieňujúcu/indikujúcu uloženie prísnejšieho trestu, keďže toto možno subsumovať pod objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu usmrtienia podľa § 149 Trestného zákona.

Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu je podľa názoru obžalovaného namieste, aby mu bol výkon trestu odňatia podmiennečne odložený.

Trest odňatia slobody bez podmiennečného odkladu jeho výkonu by mal byť prostriedkom ultima ratio v prípade, ak by iné druhy trestu nemohli splniť svoj účel. Podľa názoru obžalovaného sú v jeho prípade kumulatívne splnené všetky podmienky, aby súd mohol výkon trestu odňatia v zmysle § 49 Trestného zákona podmiennečne odložiť, nakoľko s prihliadnutím na doterajší život obžalovaného a prostredie, v ktorom žije a pracuje, ako aj na okolnosti prípadu, máme za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu obžalovaného výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný. Ako už bolo v konaní preukázané, obžalovaný dobrovoľne aktívne participuje na pomoci osobám v núdzi, iniciatívne sa snaží podávať pomocnú ruku ľuďom, ktorí to potrebujú (ako už je spomenuté v tomto podaní, obžalovaný pomáhal iným ľuďom aj pred spáchaním skutku, aj po jeho spáchaní). Aj z tohto pohľadu je jeho pobyt na slobode pre spoločnosť prospešnejší, ako jeho prípadné situovanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Vo vzťahu k zákonným podmienkam možnosti podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody si dovoľujem poukázať aj na konštantnú súdnu judikatúru, v zmysle ktorej „za "okolnosti prípadu" v zmysle § 58 ods. 1 písm. a) TZ treba považovať okolnosti, ktoré charakterizujú posudzovaný čin a jeho spoločenskú závažnosť, najmä spôsob jeho vykonania, následky, mieru zavinenia páchatel'a, situáciu, za ktorej došlo k jeho spáchaniu. Pri úvahe, či okolnosti prípadu v konkrétnej veci vylučujú podmiennečný odklad výkonu trestu odňatia slobody, nemožno izolovane hodnotiť len jednu okolnosť, ktorá svedčí v neprospech obvineného, ale túto okolnosť treba posudzovať so všetkými ďalšími okolnosťami, ktoré charakterizujú spáchaný skutok. Ťažký následok dopravnej nehody (smrť poškodeného) zavinený z nedbanlivosti, sám osebe nevylučuje možnosť použitia ustanovenia § 58 ods. 1 písm. a) TZ, pokiaľ ďalšie okolnosti charakterizujúce skutok a osobu páchatel'a znižujú stupeň spoločenskej nebezpečnosti spáchaného trestného činu." (V 11/1987)

Aj z tohto pohľadu je relevantné spomenúť závery súdnej praxe, podľa ktorej z hľadiska posúdenia možnosti nápravy obvineného má veľký význam celkový spôsob života a správanie obvineného pred spáchaním trestného činu a jeho postoj k spáchanému trestnému činu. (R 23/1967). Záverom preto možno uviesť, že odvolanie prokurátora (ktorý považuje trest uložený obžalovanému za veľmi mierny) je nedôvodné, nakoľko už súdom uložený trest je neprimerane prísny. V kontexte uvedených skutkových a právnych skutočností obžalovaný navrhuje, aby odvolací súd odvolanie Okresnej prokuratúry Námestovo zamietol ako nedôvodné a aby napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zrušil vo výroku o treste odňatia slobody a sám rozhodol tak, že uloží obžalovanému trest odňatia slobody na dolnej hranici (prihliadnuc na jej zníženie per analogiam podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona) s podmiennečným odkladom jeho výkonu na odvolacím súdom stanovenú primeranú dobu s tým, aby odvolací súd súčasne zrušil aj výrok o zaradení obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia a aby zrušil napadnutý rozsudok aj v časti uloženia trestu zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 4 roky a aby mu namiesto toho uložil trestu zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere na dolnej zákonnej hranici tohto trestu, alebo aby vo veci podľa svojho uváženia inak spravodlivo rozhodol.“

Dňa 11.3.2022 bolo krajskému súdu doručené písomné podanie obžalovaného, označené ako „Oznámenie právne relevantných skutočností do odvolacieho konania v súvislosti s odvolaním proti rozsudku Okresného súdu Námestovo zo dňa 10.8.2021, sp.zn. 6T/16/2021“, v ktorom uviedol:

„V odvolaní poukazujem na značnú neštandardnosť Rozsudku z hľadiska uloženého trestu, poukazujúc na rozsah poľahčujúcich okolností v konaní, ako aj ustálenú justičnú prax. V tejto súvislosti si dovoľujem oznámiť odvolaciemu súdu ďalšiu skutočnosť, ktorá môže mať vplyv na rozhodnutie o odvolaní. Touto skutočnosťou je očakávané vyjadrenie Úradu špeciálnej prokuratúry, ako odpoveď na Žiadosť o vystavenie potvrdenia do odvolacieho konania na KS Žilina zo dňa 10.3.2022 ktorým žiadam o vyjadrenie pre účely tohto konania, či sa v trestnej veci zločinu prijímanie úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, zo spáchania ktorého bol podozrivý Ing. X. X. a nešpecifikovaný sudca Okresného súdu Námestovo a Krajského súdu v Žiline, vedenej na odbore Stred NAKA P PZ pod ČVS: PPZ-187/NKA-ST3-2021, kde som sa ako oznamovateľ a zároveň spolupracujúca osoba - agent aktívne zúčastňoval na objasňovaní trestného činu a zisťovaní páchatela. Dôkaz: Žiadosť o vystavenie potvrdenia do odvolacieho konania na KS Žilina zo dňa 10.3.2022 Podozrivé osoby mali realizovať toto vyšetrované korupčné správanie, ktorým mali odo mňa žiadať úplatok za rozsudok v tejto trestnej veci s uložením podmiennečného trestu na Okresnom súde Námestovo, čo som kategoricky odmietol a následne mi bol uložený Rozsudkom nepodmiennečný trest. Následne bol podozrivými osobami znovu žiadaný úplatok za rozsudok v tejto trestnej veci s uložením podmiennečného trestu na odvolacom súde Krajskom súde Žilina, kde som následne kontaktoval príslušníkov NAKA Stred a následne som sa ako oznamovateľ a zároveň spolupracujúca osoba - agent aktívne zúčastňoval na objasňovaní trestného činu a zisťovaní páchatela. Takéto správanie podozrivých osôb bezprostredne súvisí s Rozsudkom, pričom pre účely výšky trestu má podľa môjho názoru význam aj vyjadrenie prokurátora ÚŠP k Žiadosti o vystavenie potvrdenia do odvolacieho konania na KS Žilina, ktoré som žiadal, aby prokurátor ÚŠP zaslal priamo k tomuto odvolaciemu konaniu.

Dňa 11.4.2022 bolo krajskému súdu doručené ďalšie písomné podanie obžalovaného, označené ako „Doplnenie odvolania proti rozsudku Okresného súdu Námestovo zo dňa 10.8.2021, sp.zn. 6T/16/2021“, v ktorom uviedol:

Listom zo dňa 11.3.2022 s názvom: „Oznámenie právne relevantných skutočností do odvolacieho konania v súvislosti s odvolaním proti rozsudku Okresného súdu Námestovo zo dňa 10.08.2021, sp. zn. 6T/16/2021“ som oznámil odvolaciemu súdu ďalšiu skutočnosť, ktorá môže mať vplyv na rozhodnutie o odvolaní. Touto skutočnosťou je očakávané vyjadrenie Úradu špeciálnej prokuratúry, ako odpoveď na Žiadosť o vystavenie potvrdenia do odvolacieho konania na KS Žilina zo dňa 10.3.2022. V prílohe tohto listu Vám posielam nový dôkaz v konaní, ktorý som objektívne nemohol predložiť v prvostupňovom konaní, ktorý môže mať vplyv na výšku ukladaného trestu a to Potvrdenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 4.4.2022 č.k. VII/3 GV 120/21/1000-6.“

Podľa § 326 ods. 1 Tr. por. o odvolaní rozhoduje odvolací súd na verejnom zasadnutí. Aj na neverejnom zasadnutí môže urobiť rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 alebo 3 Tr. por. podľa § 318, § 320 ods. 1, § 321 ods. 1 alebo 2 Tr. por., ak je zrejmé, že chybu nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, predtým ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolania prokurátora, obžalovaného a poškodených boli podané oprávnenými osobami a včas v lehote stanovenej v § 309 Tr. por. V zmysle ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Po preskúmaní spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru, že odvolania poškodených sú dôvodné s tým, že o argumentoch odvolaní obžalovaného a prokurátora bude musieť súd prvého stupňa opakovane rozhodnúť. Napadnutý rozsudok krajský súd preskúmal vo výrokoch o uloženom treste, ako aj výroku o náhrade spôsobenej škody.

Druhostupňový súd sa po preskúmaní napadnutého rozsudku nestotožnil s právnymi úvahami okresného súdu, ktoré sa týkali výroku o náhrade spôsobenej škody a sčasti aj výroku o uloženom treste.

Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť nasledovné skutočnosti.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 2, 3, 4 Tr. zák. páchatelovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Krajský súd sa stotožnil s konštatovaním okresného súdu o prevahe poľahčujúcich okolností na strane obžalovaného, najmä okolností, že obžalovaný viedol pred spáchaním trestného činu riadny život (§ 36 písm. j/ Tr. zák.) a priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval (§ 36 písm. l/ Tr. zák.). Z tohto dôvodu bolo správne pri ukladaní trestu aplikované ust. § 38 ods. 3 Tr. zák. Uložený trest odňatia slobody však v zhode s názorom prokurátora prezentovaným v podanom odvolaní vyhodnotil ako neprimerane mierny. V tejto súvislosti krajský súd zvyrazňuje, že protiprávnym konaním obžalovaného mal byť spáchaný nenapraviteľný a najväčší následok spočívajúci v usmrtení poškodenej. Pri ukladaní trestu obžalovanému je preto nutné vziať do úvahy všetky okolnosti prípadu, a to najmä tú skutočnosť, že stíhaný trestný čin mal spáchať závažnejším spôsobom konania uvedeným v ust. § 138 písm. h) Tr. zák. Z hľadiska individuálnej a generálnej prevencie trestu je preto podľa názoru krajského súdu potrebné vplývať na jeho osobu prísnejším trestom odňatia slobody a taktiež aj prísnejším trestom zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu, a to tak, ako sa toho domáhal v podanom odvolaní prokurátor. Uložené tresty napadnutým rozsudkom okresného súdu nezohľadnili základné zásady platné pre ukládanie trestov, definované § 34 Tr. zák. Podľa názoru krajského súdu obžalovaný vo vedenom trestnom stíhaní urobil vyhlásenie o svojej vine v zmysle ust. § 257 Tr. por. najmä pod ťarchou výsledkov vykonaného dokazovania. Z tohto dôvodu okresný súd musí v novom konaní opakovane citlivo zvážiť aplikáciu ust. § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu. Postup spočívajúci v mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. nie je možné v rozhodovacom procese súdu používať formálne a automaticky. Postup pri mimoriadnom znížení trestu musí byť riadnym spôsobom odôvodnený a zodpovedajúci stavu veci a zákonu. Prokurátor okresnej prokuratúry správne poukázal na počiatočný postoj obžalovaného k vedenému trestnému stíhaniu a jeho zmena na hlavnom pojednávaní nemôže automaticky znamenať možnosť mimoriadneho zníženia trestu. Krajský súd v tejto súvislosti zvyrazňuje, že obžalovaný bol stíhaný za dva trestné činy a bol mu

ukladaný trest úhrnný v zmysle ust. § 41 ods. 1 Tr. zák. Už táto skutočnosť spolu s nenapraviteľným následkom spočívajúcim v smrti poškodenej spochybňuje namietaný postup okresného súdu, ktorý pri ukladaní trestu obžalovanému aplikoval ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. Zároveň sa krajský súd stotožnil aj s argumentmi odvolania prokurátora, ktorý fakticky namietal aj výšku uloženého trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu. Aj tento trest odvolací súd vyhodnotil ako neprímerane mierny, a to najmä s prihliadnutím na okolnosti spáchania skutku, ako aj jeho následky. Po zrušení napadnutého rozsudku v tejto časti sa preto bude musieť okresný súd v novom konaní vysporiadať aj s argumentmi prokurátora uvedenými v podanom odvolaní. Na základe týchto skutočností sa obhajoba obžalovaného krajskému súdu v tomto štádiu trestného stíhania javila ako nedôvodná, a to už s poukazom na vyššie uvedené právne úvahy. Opakovane treba zvýrazniť, že k stíhanej dopravnej nehode došlo v dôsledku hrubého porušenia dopravných predpisov zo strany obžalovaného. Aj s ohľadom na relevantnú súdnu prax nie je možné bagatelizovať smrť poškodenej, ako aj ďalšie následky súvisiace s konaním obžalovaného. Z tohto dôvodu je potrebné na páchatelov obdobných trestných činov v zmysle generálnej prevencie trestu pôsobiť trestami prísnejšími, ktoré odradia ostatných členov spoločnosti od ich páchania. Krajský súd sa preto pri vyhodnotení napadnutého výroku o uloženom treste riadil uvedeným právnym názorom.

Treba uviesť, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu) a je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t.j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste.

Všeobecne treba uviesť, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatel'mi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva je predovšetkým v tom, aby sa trestné činy buď vôbec nepáchali, alebo páchali v čo najmenšej miere. Ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov robí tak z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trest má však okrem toho pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatel'a, ale aj na ostatných členov spoločnosti. Pritom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa teda páchatel'ovi zabráni v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým najavo aj ostatným členom spoločnosti, ktoré správanie je nežiaduce, proti čomu je namierený Trestný zákon a takýmto spôsobom možno ovplyvňovať pozitívnu hodnotovú orientáciu občanov spoločnosti. Trest súčasne vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Z hľadiska týchto úvah odvolacieho súdu možno potom dospieť k záveru, že účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. tvorí jednotu, lebo sa musí vzájomne dopĺňať. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje chráneným záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcija medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti.

V súvislosti s namietanou neprímeranosťou uloženého trestu odňatia slobody prokurátorom treba dodať, že záver o primeranosti trestu je daný vtedy, ak sa opiera o rozumnú väzbu medzi legitímnym cieľom a zvoleným prostriedkom jeho realizácie. Možno konštatovať, že páchatel'a môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu, z toho vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprímerane potrestanému páchatel'ovi trestného činu. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac

rozumno. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý. Spravodlivý je vždy len primeraný trest. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupovaniu súdu pri rozhodovaní o treste.

Po preskúmaní spisu krajský súd ďalej zistil, že výrok rozsudku, ktorým podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd prvého stupňa odkázal poškodených s nárokom na náhradu škody na civilný proces, nezodpovedá stavu veci a zákonu.

V súvislosti s týmto konštatovaním treba uviesť, že v trestnom konaní si poškodení J. A., Mgr. A. A., A. A. a J. A. uplatnili riadne a včas, okrem náhrady škody v podobe hotových výdavkov, aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do ich súkromia a rodinného života, ku ktorému došlo smrťou poškodenej W. A. (č.l. 344-345 spisu s prílohami).

Podľa § 287 ods. 1, veta prvá Tr. por. ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený.

Podľa § 46 ods. 1, veta prvá Tr. por. poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody.

Podľa § 46 ods. 3 Tr. por. poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Vzhľadom na definíciu pojmu škoda (§ 46 ods. 1 Tr. por.) povinnosť rozhodnúť o jej náhrade v odsudzujúcom rozsudku, ak bol jej nárok riadne uplatnený, sa vzťahuje na škodu majetkovú, morálnu aj inú, aj na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že pojem „morálna škoda“ vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému trestným činom treba v prípade smrti (napr. aj znásilnenia, sexuálneho násillia, poškodenia dobrého mena pri krivom obvinení) vykladať v súlade s výkladom pojmu „nemajetková ujma“ v občianskom konaní.

Je zrejmé, že trestnoprávny pojem „škoda“ je obsahovo výrazne širší a obsiahlejší ako pojem „škoda“ v práve súkromnom. Trestné právo, a to predovšetkým v zmieňovanom ustanovení § 46 ods. 1 Tr. por., totižto vychádza z pojmu škoda, resp. definuje jeho obsah nie v zmysle dnes už v Európe postupne prekonávanej a dokonca prekonanej predstavy o škode ako zásahu výlučne do majetkových práv poškodeného, ale nazerá na škodu modernejším, vyspelo-európskym chápaním ako na protiprávny zásah do materiálnych i nemateriálnych práv, pričom výsledkom takéhoto zásahu môže byť logicky nielen ujma materiálna (majetková či peňažná), ale aj ujma nemateriálna (imateriálna), teda ujma či škoda, ktorá sa neprejaví vo sfére materiálnej, ale vo sfére inej, tvorenej všetkými ostatnými právami inej, nie - materiálnej, povahy, ktorým právny poriadok priznáva právnu ochranu a ich porušenie, resp. zásah do týchto práv sankcionuje. Trestný poriadok teda vníma škodu ako škodu majetkovú, morálnu a inú, pričom obsahovo odkazuje na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že pojem „morálna škoda“ a „iná škoda“, vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému zavineným protiprávnym konaním sankcionovaným normami trestného práva, treba vnímať ako pojmy, ktoré sú v priamej súvislosti so všeobecným pojmom „nemajetková, resp. imateriálna ujma“ v práve civilnom, t.j. pojmom, ktorý je obsahovo natoľko rôznorodý, ako sú obsahovo rôznorodé zákonné práva a slobody, ktoré podliehajú zákonnej ochrane a zásah do ktorých je právom sankcionovaný (spravidla vo forme príkazu takýto zásah odstrániť/napraviť/zastaviť). S ohľadom na tieto skutočnosti, t.j. predovšetkým s ohľadom na imateriálny charakter týchto chránených práv, možno takúto (nemajetkovú) ujmu, ktorá takýmto porušením vznikla, peňažne len zmierniť, v žiadnom prípade však nie reparovať, to s ohľadom na charakter týchto práv nie je možné (protiprávny zásah, ktorým došlo k porušeniu zdravia či cti fyzickej osoby, nie je možné peniazmi, resp. peňažnou reparáciou napraviť, peňažná náhrada slúži len na prípadné zmiernenie následkov takéhoto konania).

Pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní je nutné rešpektovať hmotnoprávne ustanovenia osobitných predpisov, na ktorých je uplatnený nárok založený a ktorými sa tiež aj riadi. Tieto predpisy špecificky upravujú vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, spôsob náhrady. Potom aj pri rozhodovaní o neoprávnených zásahoch do osobnostných práv a právnych prostriedkoch nápravy sa rozhoduje podľa § 11 Občianskeho zákonníka a nasl. (ďalej len OZ).

Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Úprava ochrany súkromia, vrátane rodinného súkromia, vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnene zasahovať a nesmie sa jej súkromnému životu spôsobiť žiadna ujma. Funkciou práva na súkromie je totiž zabezpečiť pre fyzickú osobu nerušenosť súkromnej sféry, v ktorej by mohla všestranne rozvíjať svoju osobnosť. Ústava SR zároveň rodinný život priraduje k súkromnému životu, pričom toto priradenie treba interpretovať tak, že rodinný život a právo na jeho ochranu sú súčasťou súkromia. Ústava chráni aj súkromie fyzickej osoby v jej rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne, či materiálne. Zásahy do týchto vzťahov, ktoré sú neoprávnené, možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života - do rodinného súkromia. V prípade, že medziľudské väzby tvoriace základ a rámec súkromného života jednotlivca dosahujú určitú intenzitu a vykazujú určité ďalšie charakteristiky, môže takouto deštrukciou vzťahov dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu súkromia ako čiastkového práva na ochranu osobnosti za podmienky, že konanie pôvodcu zásahu je protiprávne, je objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti fyzickej osoby, objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a vznikom tejto nemajetkovej ujmy. Treba tiež uviesť, že právnym prostriedkom ochrany proti takému zásahu je práve návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovení o ochrane osobnosti primeraného zadosťučinenia, ktoré môže mať i podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

S poukazom na vyššie uvedené je potrebné uzavrieť, že ustanovenia § 11 a nasl. OZ poskytujú právny základ nároku na náhradu nemajetkovej - imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodiny, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne.

Súdna prax tuzemských súdov pripustila žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktoré si uplatňujú postihnuté blízke osoby, ktorých právo na súkromný a rodinný život bolo dotknuté úmrtím blízkej osoby. Je nepochybné, že úmrtie blízkej osoby predstavuje závažný zásah do práva na súkromie dotknutej fyzickej osoby, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby.

Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej sa poškodení domáhali v prejednávanej veci, môže súd podľa § 13 ods. 2 OZ priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá bude splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu

treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

I keď samotné jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 11 OZ (ľudská dôstojnosť, česť, meno, vážnosť, súkromie a pod.), sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, to ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch predpokladá splnenie určitých zákonom kvalifikovaných podmienok. Výšku náhrady tohto zadosťučinenia určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky zadosťučinenia v peniazoch nestanovuje. Ustanovenie 13 ods. 1 OZ stanovuje len, že zadosťučinenie má byť primerané. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vecou úvahy súdu, ktorý sa pri tejto úvahe musí riadiť dvoma v zákone taxatívne stanovenými kritériami (§ 13 ods. 3 OZ - závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo) a z týchto musí pri svojom rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzať. Iné ako vyššie uvedené kritériá nemôže súd pri rozhodovaní o tejto otázke vziať na zreteľ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 18. februára 2010, sp.zn. 3Cdo/137/2008, kde bolo uvedené, že v prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach.

Krajský súd dospel k záveru, že konaním obžalovaného, ktorým sa dopustil podľa napadnutého rozsudku okresného súdu stíhaných prečinov ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák. a usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., s poukazom na ust. § 138 písm. h) Tr. zák., došlo k neoprávnenému zásahu do práva označených poškodených na ochranu osobnosti, konkrétne k zásahu do práva na súkromný a rodinný život, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby, ktorému poskytuje ochranu § 11 OZ. Treba zdôrazniť, že rodinný život zahŕňa okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi (deťmi, rodičmi, prarodičmi) bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. V posudzovanom prípade tento zásah predstavovaný smrťou W. A. krajský súd videl mimoriadne významným, veľmi hlbokým a nereparovateľným.

Pokiaľ okresný súd napadnutým rozsudkom poškodených s ich nárokom na náhradu škody odkázal podľa § 288 ods. 1 Tr. por. na civilný proces, treba v tejto časti označiť napadnuté rozhodnutie za arbitrárne. Krajský súd z odôvodnenia napadnutého rozsudku nezistil dôvody, pre ktoré bolo v konkrétnom trestnom stíhaní aplikované citované ustanovenie Trestného poriadku. Prvostupňový súd sám konštatoval, že nárok na náhradu škody bol poškodenými uplatnený riadne a včas. Napriek tejto skutočnosti okresný súd len stroho konštatoval, že v predmetnej trestnej veci by bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré by presahovalo potreby trestného konania, s jeho celkovým predĺžením. S takýmto konštatovaním sa krajský súd v odvolacom konaní nestotožnil a dospel k záveru, že vo veci je potrebné procesne správnym spôsobom vykonať dokazovanie aj v časti uplatnených nárokov na náhradu škody, resp. nemajetkových ujmy a o týchto rozhodnúť. Preto aj v tejto časti odvolacieho konania sa krajský súd stotožnil s argumentmi odvolania splnomocnenca poškodených.

Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a to aj s poukazom na ust. § 322 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého by doplnenie dokazovania na odvolacom súde bolo spojené s neprímeranými ťažkosťami. Rozhodnutím odvolacieho súdu o podaných odvolaniach v druhom stupni by bolo taktiež zmarené právo strán konania na ďalšie podanie riadnych opravných prostriedkov.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.